МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки і екології моря

Кафедра обліку і економічного аналізу

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з науково-педагогічної роботи _____ С.О. Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Економіка сталого розвитку

Economics of sustainable development

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка сталого розвитку» яка входить до переліку дисциплін вибіркового курсу
“4” січня 2025 року – 15 с.

Розробник: О.В. Погорєлова к.е.н., професор кафедри «Облік і економічний аналіз»

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Економіка сталого розвитку» розглянуто на засіданні кафедри обліку і економічного аналізу
Протокол №7 від «14» січня 2025 р.

Завідувач кафедри «Обліку і економічного аналізу»,

кандидат економічних наук, професор Олена ПОГОРЄЛОВА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Економіка сталого розвитку» розглянуто методичною радою ФЕЕМ НУК
Протокол № 7 від « 14 » січня 2025 р.

Голова методичної ради ФЕЕМ НУК,
кандидат економічних наук, доцент Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «Економіка сталого розвитку» погоджено з навчальним відділом НУК

Начальник навчального відділу НУК,
кандидат технічних наук, професор НУК Андрій ЛАБАТРКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка сталого розвитку» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 1 від «___» січня 2025 р.

Голова НМР НУК
кандидат технічних наук, доцент Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025
© Погорєлова О.В., 2025

ЗМІСТ

	Вступ……..	4
1.	Опис навчальної дисципліни……..	5
2.	Мета вивчення навчальної дисципліни…….	5
3.	Передумови для вивчення дисципліни……..	6
4.	Очікувані результати навчання……..	6
5.	Програма навчальної дисципліни……..	6
6.	Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування ……..	9
7.	Форми поточного та підсумкового контролю……..	9
8.	Критерії оцінювання результатів навчання……..	12
9.	Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна…….	12
10.	Рекомендовані джерела інформації……	13

ВСТУП

Анотація

Вивчення дисципліни «Економіка сталого розвитку» обумовлюється необхідністю забезпечення розвитку національної економіки України на основі моделі сталого розвитку. Формування передумов сталого розвитку потребує змін складових соціально-економічного потенціалу, інституційних змін, змін в системі економічних відноси як на рівні держави так і на регіональних рівнях

Зокрема, необхідно здійснити ефективне управління природними ресурсами, забезпечуючи їх раціональне використання та відновлення, що сприятиме збереженню екологічної рівноваги. Важливим аспектом є також інтеграція принципів сталого розвитку в стратегічне планування на всіх рівнях управління, що дозволить досягти економічної стабільності та соціальної справедливості.

Ключові слова: економіка сталого розвитку, національна економіка України, модель сталого розвитку, соціально-економічний потенціал, інституційні зміни, економічні відносини, регіональний розвиток, управління природними ресурсами, екологічна рівновага, стратегічне планування, економічна стабільність, соціальна справедливість.

Abstract

The study of the discipline "Economics of sustainable development" is determined by the need to ensure the development of the national economy of Ukraine based on the model of sustainable development. The formation of prerequisites for sustainable development requires changes in the components of socio-economic potential, institutional changes, changes in the system of economic relations both at the state and regional levels.

In particular, it is necessary to carry out effective management of natural resources, ensuring their rational use and restoration, which will contribute to the preservation of ecological balance. An important aspect is also the integration of the principles of sustainable development into strategic planning at all levels of management, which will allow to achieve economic stability and social justice.

Key words: sustainable development economy, national economy of Ukraine, sustainable development model, socio-economic potential, institutional changes, economic relations, regional development, natural resource management, ecological balance, strategic planning, economic stability, social justice.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Для всіх галузей</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Електронний адрес РПНД на сайті Університету http://</td><td rowspan="7">Для всіх спеціальностей</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>7-й</td><td>7-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання —</td><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Загальна кількість годин – 150</td><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>10 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5; самостійної роботи студента – 3.</td><td rowspan="6">Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</td><td>- год.</td><td>- год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>130 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: -</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни – формування у майбутніх фахівців системи спеціальних знань у сфері стратегії сталого розвитку економіки, розуміння концепції сталого розвитку та підготовка до практичного володіння методами, індикаторами та принципами сталого розвитку. Це також включає розвиток аналітичних здібностей для оцінки економічних, екологічних та соціальних аспектів розвитку, а також умінь ефективно інтегрувати принципи сталого розвитку у професійну діяльність на всіх рівнях управління. Важливою складовою є формування критичного мислення щодо можливих викликів та шляхів досягнення сталого розвитку в умовах глобальних змін та обмежених ресурсів.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумови для вивчення дисципліни «Основи бізнес-аналізу» не передбачено.

4. Очікувані результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:
- Основні положення концепції сталого розвитку економіки;
- Історичні аспекти сталого розвитку;
- Складові сталого розвитку;
- Світові сучасні тенденції сталого розвитку;
- Принципи побудови безпечного існування людства з урахуванням економічних, соціальних аспектів.

Вміти:
- Оцінювати фактори, що впливають на сталий розвиток економіки;
- Мати загальне уявлення про методи, засоби розв`язання проблем, стримуючих сталий розвиток;
- Проводити розрахунки індексних показників сталого розвитку, орієнтуватися в сучасних методиках визначення економічної, екологічної, та соціальної безпеки людини.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи сталого розвитку економіки:

Тема 1. Теоретичні основи стратегії сталого розвитку [1, с. 30-56]; [3, с. 190-211].

Тема 2. Глобальні проблеми людства [1, с. 58-78]; [2, с. 140-148].

Тема 3. Принципи забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем [3, с. 41-62]; [4, с. 163-192].

Тема 4. Економічне зростання і сталий розвиток [2, с. 140-148]; [3, с. 75-98].

Змістовний модуль 2. Глобальні ініціативи сталого розвитку та роль України в міжнародному контексті:

Тема 1. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво у сфері сталого розвитку [3, с. 110-143]; [4, с. 178-197].

Тема 2. Економічний механізм раціонального використання природних ресурсів [3, с. 157-183]; [4, с. 210-242].

Тема 3. Еколого- економічні проблеми формування моделі сталого розвитку регіону [1, с. 410-429]; [3, с. 220-249]; [4, с. 280-302].

Тема 4. Економічні методи управління сталим розвитком [2, с. 140-143]; [3, с. 300-310]; [4, с. 310-328].

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1.												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи сталого розвитку економіки												
Тема 1. Теоретичні основи стратегії сталого розвитку	15	4	4	-	-	7	15	2	1	-	-	12
Тема 2. Глобальні проблеми людства	15	4	4	-	-	7	15	2	1	-	-	12
Тема 3. Принципи забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем	15	4	4	-	-	7	15	1	2	-	-	12
Тема 4. Економічне зростання і сталий розвиток	15	3	3	-	-	9	15	1	2	-	-	12
Разом за змістовим модулем 1	60	15	15	-	-	30	60	6	6	-	-	48
Змістовий модуль 2. Глобальні ініціативи сталого розвитку та роль України в міжнародному контексті												
Тема 1. Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво у сфері сталого розвитку	24	4	4	-	-	16	22	1	1	-	-	20
Тема 2. Економічний механізм раціонального використання природних ресурсів	22	4	4	-	-	14	22	1	1	-	-	20
Тема 3. Еколого- економічні проблеми формування моделі сталого розвитку регіону	22	4	4	-	-	14	24	1	1	-	-	22
Тема 4. Економічні методи управління сталим розвитком	22	3	3			16	22	1	1			20
Разом за змістовим модулем 2	90	15	15	-	-	60	90	4	4	-	-	82
Усього годин	150	30	30	-	-	90	150	10	10	-	-	130

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Теоретичні основи стратегії сталого розвитку	4	1
2	Глобальні проблеми людства	4	1
3	Принципи забезпечення стійкого розвитку соціально-економічних систем	4	2
4	Економічне зростання і сталий розвиток	3	2
5	Міжнародний досвід і міжнародне співробітництво у сфері сталого розвитку	4	1
6	Економічний механізм раціонального використання природних ресурсів	4	1
7	Еколого- економічні проблеми формування моделі сталого розвитку регіону	4	1
8	Економічні методи управління сталим розвитком	3	1
	Разом	30	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – ***0,5 год. / 1 год. занять;***
- підготовка до практичних занять – ***1-2 год. / 1 заняття;***
- підготовка рефератів та їх презентації –***15 год. на 1 роботу;***
- підготовка до контрольних заходів – ***(15-30) год. на 1 захід.***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекційних занять	30	10
2	Підготовка до практичних робіт	15	5
3	Підготовка реферату (презентації)	15	15
4	Підготовка до заліку	30	30
5	Виконання контрольних робіт студентами заочної і дистанційної форм навчання	-	70
	Разом	90	130

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

До методів навчання, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, відносяться:

- для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, дискусія, демонстрування, пояснювально-ілюстративний метод;
- для лекційних занять: лекція, бесіда, ілюстрування;
- для практичних та семінарських занять: вправа, практична робота, повідомлення готової інформації.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- практичні роботи;
- реферати (презентації результатів виконаних завдань та досліджень).

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для виставлення заліку. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 80 балів за всі види освітньої діяльності.

Питома вага заліку в загальній системі оцінок – 20 балів. Право здавати залік дається студенту, якій з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заліку набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки іспиту.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання
Критерії оцінювання під час поточного контролю

Кількість балів		Критерії оцінювання
Денна форма	Заочна форма	
Практичні роботи		
2	7	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
1,5	5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
1	3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0,5	1	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	0	Студент не дає відповіді
Реферат		
5	5	Реферат підготовлений на актуальну тему, сутність питання розкрито, побудова логічна, легко сприймається. Студент дає правильні, повні, логічні відповіді на поставлені запитання
4	4	Реферат підготовлений на актуальну тему, сутність питання розкрито, мають місце недоліки побудови і оформлення. Студент дає правильні, повні, логічні відповіді на поставлені запитання, але допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
3	3	Реферат підготовлений на актуальну тему, але сутність питання розкрито не повністю; мають місце недоліки побудови і оформлення. Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
2	2	Реферат підготовлений на актуальну тему, але сутність питання не розкрито або з помилками; побудова не логічна
1	1	Реферат підготовлений поверхнево, сутність питання не розкрито або з помилками; тема не актуальна, недостатньо обґрунтована
0	0	Студент не підготував реферат

Поточний модульний контроль № 1 у формі тестування

Кількість правильних відповідей	40	36	32	28	24	20	16	12	8	4
Кількість балів	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2

Поточний модульний контроль № 2

Кількість балів			
Теоретичне питання № 1	Теоретичне питання №2	Практичне завдання № 3	Разом
5	5	10	20

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
5	Відповідь правильна, повна, логічна.
3	Відповідь в цілому правильна, містить неточності
1	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0	Відповідь не правильна або відсутня
Практичне завдання	
10	Практичне завдання виконане правильно і без зауважень, зроблені обґрунтовані висновки
8	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки
5	Практичне завдання виконане частково або містить несуттєві помилки у розрахунках або в методиці
1	Практичне завдання виконане частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Завдання не виконане, або розв’язане не вірно

Критерії оцінювання контрольних робіт

Теоретичне питання № 1	Теоретичне питання № 2	Теоретичне питання № 3	Практичне завдання	Разом
6	6	6	22	40

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання	
6	Відповідь на питання правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, аргументовані висновки, повний список літератури.
5	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована,
1	Відповідь не розкриває суті питання, має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Відповідь не вірна або не надана.
Практичне завдання	
22	Практичне завдання виконано повністю і правильно, бездоганно оформлено
20	Практичне завдання виконано повністю і правильно (відсутній висновок)
15	Практичне завдання виконане повністю, але містить несуттєві помилки і недоліки

10	Практичне завдання виконане частково, містить несуттєві помилки у розрахунках або в методиці
5	Практичне завдання виконане частково та містить суттєві помилки розрахункового та методичного характеру
0	Рішення не вірне або не надане

8. Критерії оцінювання результатів навчання

		Денне відділення		Заочне відділення	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Практичне заняття 1.1	2	Практичне заняття	5
		Практичне заняття 1.2	2		
	Т2	Практичне заняття 2.1	2		
		Практичне заняття 2.2	2	Практичне заняття	5
	Т3	Практичне заняття 3.1	2		
		Практичне заняття 3.2	1		
	Т4	Практичне заняття 4.1	2		
		Практичне заняття 4.2	2		
	ПМК		20		
	Разом за змістовний модуль		35	Підготовка реферату	20
ЗМ 2	Т5	Практичне заняття 5.1	2	Практичне заняття	5
		Практичне заняття 5.2	2		
	Т6	Практичне заняття 6.1	2	Практичне заняття	5
		Практичне заняття 6.2	2	Практичне заняття	10
	Т7	Практичне заняття 7.1	2		
		Практичне заняття 7.2	2		
	Т8	Практичне заняття 8.1	1		
		Практичне заняття 8.2	2		
	ПМК		20		
	Разом за змістовний модуль		35	Виконання контрольної роботи	20
Підсумковий контроль		Залік	30	Залік	30
Сума			**100**		**100**

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Під час вивчення дисципліни застосовуються такі технічні засоби: мультимедійний проєктор, інтерактивна дошка, персональний комп'ютер (системний блок, монітор, пристрій введення інформації), планшет або аналогічний девайс, підключений до інтернет через Wi-Fi-модем (роутер). А

також: дистанційні платформи MOODL, Zoom та програмні інструменти MS Word, MS Excel, MS Power Point.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Боголюбов В.М. та ін. Стратегія сталого розвитку: Підручник / [В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд]. За редакцією професора В.М.Боголюбова і. – К.: ВЦ НУБіПУ, 2020. – 446 с.

2. Борщук Є. Базові принципи формування механізмів управління сталим розвитком підприємства як еколого-економічною системою. Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Серія : Економіка і управління. 2018. Вип. 38. С. 140-148.

3. Мельник Л.Г. та ін. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.

4. Якименко І.Л., Петрашко Л.П., Димань Т.М., Салавор О.М., Шаповалов Є.Б., Галабурда М.А., Ничик О.В., Мартинюк О.В. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти [Електронний ресурс]: Підручник / – К.: НУХТ, 2022. – 337 с.

Допоміжна література

1. Витвицька О. Д., Кулаєць М. М., Валов О. В. Стратегічні орієнтири продовольчої безпеки в умовах глобалізації. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. 2021. № 27. С. 114-122.

2. Волкова Ю. В. Основні принципи концепції сталого розвитку господарської діяльності підприємства. Науковий погляд: економіка та управління. 2021. № 6. С. 25-28.

3. Довкілля України. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2011. 195 с. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/.

4. Довкілля України. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2015. 242 с. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/.

5. Довкілля України. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2017. 225 с. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/.

6. Довкілля України. Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2023. 142 с. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/.

7. Погорєлова О.В. Державне регулювання аграрного сектору економіки в контексті забезпечення завдань сталого розвитку. Сталий розвиток економіки. 2024. № 1 (48). С. 129-143. DOI: 10.32782/2308-1988/2024-48-18. (1,2 д.а.).

8. Погорєлова О.В. Основні складові політики та елементи стратегії управління сталими продовольчими системами у глобальному вимірі.

Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2024. № 1 (111). С. 26-36. DOI: 10.37734/2409-6873-2024-1-4. (0,9 д.а.).

Інформаційні ресурси

1. http://www.mon.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України
2. http://www.nbuy.gov.ua – Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського
3. http://www.ebrd.com – Європейський банк реконструкції та розвитку
4. http://www.worldbank.org – Світовий банк
5. http://www.ukrstat.gov.ua/ - Державна служба статистики України
6. https://www.ukrstat.gov.ua/ - Національна платформа звітування за ЦСР (відкрита платформа ЦСР)